

Osallisuussuunnitelma kaudelle 2023–2025

Kaupunkiympäristön toimiala

Valmistelu

Kaupunkiympäristön toimialan viestintä
Osallisuus- ja viestinän kanavat - yksikkö

Helsinki

Sisällys

1. Osallisuuden edistäminen Helsingin kaupungilla

- Osallisuussuunnitelmat osana kaupungin osallisuustyötä
- Osallisuussuunnitelmien toimeenpano ja tehtäväjako
- Osallisuus ja vuosien 2023-2025 painopisteet

2. Osallisuuden painopisteet ja tavoitteet 2023-2025:

- Kooste kaupunkiyhteisistä ja toimialakohtaisista toimenpiteistä
- Osallisuuskokemuksen vahvistaminen
- Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen
- Moniäänisyyden vahvistaminen

Osa 1:

Osallisuuden edistäminen Helsingin kaupungilla

Toimialojen osallisuus- suunnitelmat osana kaupungin osallisuustyötä

Kaupungin neljä toimialaa laativat toimialakohtaiset osallisuussuunnitelmat.

Osallisuussuunnitelmaan kootaan tavoitteet ja toimenpiteet kaupunkilaisten osallisuuden vahvistamiselle strategiakausittain.

Suunnitelmaan kirjatut toimenpiteet (diat 10, 12, 14) ovat uusia osallisuutta edistäviä menetelmiä tai tekemisen tapoja. Lisäksi toimialalla tehdään runsaasti muuta monipuolista osallisuustyötä. Osallisuussuunnitelman laadinnan lähtökohtana on, että osallisuuden edistäminen on jokaisen työntekijän työtehtäviin kuuluva keskeinen osa.

Strategiakaudella 2017–2021 toimialojen osallisuussuunnitelmilla arvioitiin oleva merkittävä rooli Helsingin kaupungin osallisuustyössä.

Osallisuus- ja vuorovaikutusmalli (2017) korostaa osallisuuden kytkeytymistä kaikkeen toimintaamme. Mallissa on määritelty Helsingin strategiakaudesta riippumattomat osallisuuden periaatteet, jotka näkyvät oikealla.

Helsingin osallisuuden periaatteet

Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja
asiantuntijuuden hyödyntäminen

Omaehtoisen toiminnan
mahdollistaminen

Yhdenvertaisten
osallistumismahdollisuuksien luominen

Osallisuussuunnitelmien toimeenpano ja tehtäväjako

Toimialojen yhteinen osallisuuden määritelmä ja painopisteet 2023-2025

Osallisuus

Osallisuus on kuulumista ja kuulluksi tulemistä

Osallisuus on sitä, että ihminen kokee olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta. Hän tulee kuulluksi itsenään ja voi vaikuttaa elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin.

Osallisuus merkitsee mukana oloa, vaikuttamista sekä huolenpitoa ja yhteisesti rakennetusta hyvinvoinnista osalliseksi pääsemistä.

Painopisteet 2023-2025

Osallisuuskokemuksen vahvistaminen

Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen

Moniäänisyyden vahvistaminen

Osa 2: Osallisuuden painopisteet ja tavoitteet 2023-2025

Kaupunkiyhteiset ja toimialakohtaiset
toimenpiteet sekä niiden arviointi

Helsinki

Kooste kaupunkiyhteisistä sekä toimialakohtaisista osallisuuden toimenpiteistä 2023-2025

Osallisuuden painopiste	 Osallisuuskokemuksen vahvistaminen	 Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen	 Moniäänisyyden vahvistaminen
Kaupunkiyhteiset toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Parannamme asiakasymmärrystä ja kaupunkilaisten asiantuntemuksen hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä. • Hyödynnämme digitaalisten vuorovaikutusvälineiden käyttöä. • Kokeilemme osallisuuden kokemusta mittaavia työkaluja ja huomioimme niiden tulokset kehittämisessä.	<ul style="list-style-type: none"> • Jaamme tietoa osallisuudesta koko henkilöstölle. • Teemme osallisuuden suunnitteluun kaupunkiyhteisen työvälineen. • Suunnittelemme kaupungin henkilöstölle suunnatun osallisuuden peruskoulutuksen.	<ul style="list-style-type: none"> • Vahvistamme selkeäkielistä viestintää ja vuorovaikutusta sekä selkokielisyyttä. • Kokoamme ja kehitämme kaupunkiyhteisiä kuulemisen tapoja erilaisille kaupunkilaisille. • Luomme yhteisiä tapoja arvioida lasten ja nuorten, vieraskielisten sekä ikääntyneiden osallisuuden vahvistamista kaupunkitasoisten suunnitelmien mukaisesti.
Toimialakohtaiset toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkastamme Uutta Helsinkiä – tilaisuuksien tavoitteet ja toteutuksen osana toimialan kanavastrategiaa. • Kehitämme kaupunkilaisille tärkeiden palveluiden viestintä- ja vuorovaikutusprosesseja. • Kokeilemme uusia ja innovatiivisia kohtaamisen ja tavoittamisen tapoja.	<ul style="list-style-type: none"> • Kartoitamme toimialan eri palvelujen osallisuuteen liittyvät tavoitteet ja projektit. • Käynnistämme uudelleen Kymppin osallisuusverkoston. • Selkeytämme viestinnän tarjoamia tukipalveluita ja kilpailutamme puitesopimuskumppanit.	<ul style="list-style-type: none"> • Kokeilemme kansalaispaneelia sopivissa hankkeissa. • Edistämme lasten ja nuorten osallisuutta. • Kehitämme yhteistyötä helsinkiläisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa. • Panostamme elikeinoelämän osallistumismahdollisuuksiin. • Kirkastamme toimialan kielilinjauksia ja jatkamme saavutettavuuden edistämistä.

Osallisuuskokemuksen vahvistaminen

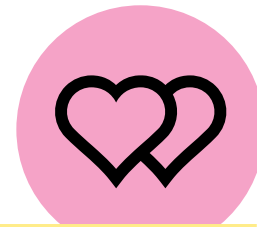

Tavoitteenamme on, että kaupunkilaisen kokemus kuulumisesta ja kuulluksi tulemisesta vahvistuu. Osallisuuskokemuksen vahvistaminen syntyy kohtaamisesta ja toista arvostavasta oikea-aikaisesta vuorovaikutuksesta. Kaupunkilainen kokee pystyvänsä edistämään itselle tärkeitä asioita kaupungissa, ja hänen osallistumismahdollisuutensa huomioidaan arjen toiminnassa ja palveluissa. Kaupunkilainen myös saa tietoa ja ymmärtää vaikuttamisen mahdollisuudet. Kaupunkilaisen asiakaskokemus ohjaa palvelujemme kehittämistä.

Madallamme ja poistamme osallisuuden esteitä. Kaupunkilainen voi osallistua eri tavoin: saada tietoa, olla mukana suunnittelussa, osallistua päätöksentekoon tai olla aktiivisena toimijana. Panostamme haavoittuvassa asemassa olevien osallisuuden kokemuksen syntymiseen.

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet	Toimenpiteiden seuranta
<p>Parannamme asiakasymmärrystä ja kaupunkilaisten asiantuntemuksen hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä ja osallisuuden kokemuksen vahvistamisessa. Viestimme aktiivisesti, millaista tietoa kaupunkilaisilta on kerätty ja mitä tiedolla tehdään. Kehitämme palveluita yhdessä kaupunkilaisten kanssa ja hyödynnämme tietoa päivittäisessä johtamisessa ja palvelujen kehittämisessä.</p>	<p>➤ Keskeisiä teemoja kehitetty tiedon pohjalta: kyllä / ei Näistä on viestitty kaupunkilaisille: kyllä / ei</p>
<p>Hyödynnämme digitaalisten vuorovaikutusvälineiden käyttöä. Varmistamme, että meillä on käytössä soveltuvat digitaaliset vuorovaikutusmenetelmät kaupunkilaisten osallistumiskokemuksen vahvistamiseksi.</p>	<p>➤ Digitaalisten vuorovaikutusvälineiden käyttö on lisääntynyt: kyllä / ei</p>
<p>Kokeilemme kaupunkilaisten osallisuuden kokemusta mittaavia työkaluja ja huomioimme niiden tulokset osallisuuden edistämisen kehittämisessä. Arvioimme kaupunkilaisen osallistumisen kokemuksen muutosta pilotoiden kokemusta mittaavia työkaluja muutamassa osallistumisen prosessissa.</p>	<p>➤ Osallisuusindikaattoria on hyödynnetty uudella tavalla: kyllä / ei Asiakaskyselyjen tuloksia on hyödynnetty osallisuuden edistämisen kehittämisessä: kyllä / ei</p>

Osallisuuskokemuksen vahvistaminen kaupunkiympäristön toimialalla

Toimialakohtaiset toimenpiteet

Toimenpiteiden seuranta ja aikataulu

Kirkastamme Uutta Helsinkiä – tilaisuuksien tavoitteet ja toteutuksen osana toimialan kanavastrategiaa.

Uutta Helsinkiä -verkkoasukastilaisuuksia on järjestetty vuodesta 2020. Suurpiirikohtaisissa tilaisuuksissa esitellään toimialan ajankohtaisia hankkeita ja suunnitelmia. Kehitämme tilaisuuksia kaupunkilaislähtöisemmiksi saatuja palautteita hyödyntäen. Pyrimme viestimään selkeämmin kaupunginosien ja suurpiirien tulevaisuuden suunnista ja visioista ja kokeilemme uusia menetelmiä.

Syksy 2023 ja kevät 2024
Kanavastrategia on tehty: kyllä/ei
Uutta Helsinkiä – konseptia on kehitetty ja uusia menetelmiä kokeiltu: kyllä/ei

Kehitämme kaupunkilaisille tärkeiden palveluiden viestintä- ja vuorovaikutusprosesseja.

Selkeät viestintä- ja vuorovaikutusprosessit lisäävät ymmärrystä ja osallisuutta kaupunkilaisille tärkeisiin aiheisiin. Keskitymme muutamiin ajankohtaisiin teemoihin, joiden suunnittelu herättää paljon keskustelua ja kiinnostusta. Tarkastelussa ovat ainakin tilahankkeiden (kuten päiväkodit ja koulut) viestintä- ja vuorovaikutusprosessit sekä kaupunkitila- ja maisemasuunnittelun keskeiset prosessit kuten yleisten alueiden toimenpideohjelma.

Syksy 2023-kevät 2025
Viestintä- ja vuorovaikutusprosesseja on kehitetty: kyllä/ei

Kokeilemme uusia ja innovatiivisia kohtaamisen ja tavoittamisen tapoja.

Seuraamme osallisuuden trendejä Suomessa ja maailmalla. Haluamme uudenlaisilla kokeiluilla mahdollistaa parempia osallistumisen kokemuksia erilaisille helsinkiläisille sidosryhmille. Kokeilemme esimerkiksi hankekohtaisten infovideoiden tuottamista toimialan hankkeissa.

Syksy 2023 ja kevät 2025
Kokeiluja on tehty: kyllä/ei

Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen

Tavoitteenamme on, että työntekijät kaikkialla kaupungilla tunnistavat osallisuuden merkityksen ja sen mahdollisuudet omassa työssään. Käsitys osallisuudesta ja sen toteutustavoista on selkeää kaikilla toimialoilla, sekä johdolla että työntekijöillä. Osallisuus käsitetään tiiviiksi osaksi omaa työtämme.

Osallisuustieto ja moninaisuuden ymmärtäminen kaupungissa vahvistuu. Edistämme osallisuuden toteutumista johtamisella ja sitoutumisella sekä riittävillä resursseilla ja oikeanlaisilla menetelmillä. Osallisuus ja sen edistäminen on osa arjen työtä ja kuuluu kaikille.

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet

Toimenpiteiden seuranta

Jaamme tietoa osallisuudesta koko henkilöstölle.

Sanoitamme osallisuuden moninaisuutta kaupungissa ja eri toimialoilla sekä kuvaamme kaupunkitasoisia osallisuuspalveluita kaupungin yhteiseen intraan.

Osallisuuden intranet-sivut on päivitetty:
kyllä / ei

Teemme osallisuuden suunnitteluun kaupunkiyhteisen työvälineen.

Osallisuuden suunnittelun työväline voi sisältää mm. muisti-/tarkistuslistan, joka auttaa huomioimaan osallisuuden menetelmät ja tason, sekä ohjeet ja vinkit osallisuuden toteuttamiseen eri tilanteissa (esim. yhtenäiset käytänteet verkkoasukastilaisuuden järjestämiseen ja tallenteen jakoon tietosuojalainsäädännön mukaisesti).

Osallisuuden suunnittelun työväline on tehty: kyllä / ei
Suunnittelun työväline on pilotoitu: kyllä / ei

Suunnittelemme kaupungin henkilöstölle suunnatun osallisuuden peruskoulutuksen.

Kanslia vastaa koulutuksen peruspaketin kokoamisesta ja jokainen toimiala tuottaa pakettiin oman osuuden.

Koulutussuunnitelma on tehty: kyllä / ei
Koulutus on pilotoitu: kyllä / ei

Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen kaupunkiympäristön toimialalla

Toimialakohtaiset toimenpiteet

Toimenpiteiden seuranta ja aikataulu

Kartoitamme toimialan eri palvelujen monipuoliset osallisuuteen liittyvät tavoitteet ja projektit.

Toimialan palvelut kehittyvät ja tarpeet muuttuvat. Toimiala on myös kooltaan suuri ja alati kehittyvä. Kokoamme kokonaiskuvan toimialan monipuolisista, eri palveluissa käynnissä olevista tai käynnistyvistä kaupunkilaisten osallisuuteen liittyvistä projekteista. Lisäämme yhteistyötä ja tiedonvaihtoa toimialan sisällä.

Kartoitus on tehty: kyllä/ei
Syksy 2023-kevät 2024

Käynnistämme uudelleen kymppin osallisuusverkoston.

Osallisuusverkosto kokoaa osallisuuden, vuorovaikutuksen ja asiakaslähtöisyyden parissa työkenneviä ja niistä kiinnostuneita kymppiläisiä yhteen. Kehitämme osallisuusverkoston tapaamisille uuden konseptin ja vuosikellon. Toteutamme hyödyllistä ja kiinnostavaa ohjelmaa, joka voi antaa uusia näkökulmia toimialan osallisuustyöhön.

Osallisuusverkosto on käynnistetty: kyllä/ei
Kevät 2024-kevät 2025

Selkeytämme viestinnän tarjoamia tukipalveluita ja kilpailutamme puitesopimuskumppanit.

Viestintäpalvelu tarjoaa toimialan asiantuntijoille monentyyppistä tukea vuorovaikutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Kirkastamme toimialan eri palvelujen rooleja ja vastuita varmistaaksemme resurssien tehokkaan käytön. Lisäksi kilpailutamme korkeatasoista vuorovaikutusta toteuttavat ja toimialan substanssia tuntevat puitesopimuskumppanit osallisuustyön korkean laadun varmentamiseksi.

Viestintäpalvelun roolia ja vastuuta on kirkastettu: kyllä/ei
Syksy 2023 ja kevät 2024
Puitesopimuskumppanit on kilpailutettu: kyllä/ei
Syksy 2023 ja kevät 2024

Moniäänisyyden vahvistaminen

Tavoitteenamme on, että kaupunkilaisten moniäänisyyden huomioiminen on kaupungin tapa toimia. Tarjoamme erilaisia osallistumisvaihtoehtoja siellä, missä ihmiset ovat. Huomioimme erityisesti heikoimmassa asemassa olevat kaupunkilaiset. Pyrimme tavoittamaan aktiivisesti eri väestöryhmiä myös erilaisten yhteisöjen ja järjestöjen kautta. Tieto ohjaa toimintaamme.

Vahvistamme moniäänisyyttä myös viestinnässä selkeän kielen, monikielisuuden ja monikanavaisuuden kautta. Toimintamme on läpinäkyvää ja kaupunkilainen saa tietoa kaupungin päätöksistä ja linjauksista. Tunnistamme hyvissä ajoin, keitä päätökset koskevat, ja edistämme dialogisuutta kaupunkilaisten kanssa huomioiden erilaiset väestöryhmät.

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet

Vahvistamme selkeäkielistä viestintää ja vuorovaikutusta sekä panostamme myös selkokielisyyteen.

Lisäämme henkilöstön osaamista selkeäkielisyydestä sekä hyödynnämme kaupunkilaisille suunnattua monikielistä Osallisuuden ja vaikuttamisen viestintämateriaalia.

Toimenpiteiden seuranta

Osallisuuden ja vaikuttamisen monikielinen viestintämateriaali löytyy hel.fi-verkkosivuilta: kyllä / ei
Henkilöstölle suunnattu selkeän kielen koulutus järjestetty: kyllä / ei

Kokoamme ja kehitämme kaupunkiyhteisiä kuulemisen tapoja erilaisille väestöryhmille.

Jaamme aktiivisesti kertynyttä tietoa, kokemuksia eri hankkeista, kokeiluista ja tuotetuista materiaaleista moniäänisyyden vahvistamiseksi. Keräämme mm. lapsille ja nuorille, ikääntyville sekä Suomeen muuttaneille soveltuvia vuorovaikutuksen, kuulemisen ja osallistumisen tapoja.

Eri väestöryhmille soveltuvia kuulemisen tapoja on koottu intraan: kyllä / ei

Luomme yhteisiä tapoja arvioida lasten ja nuorten, vieraskielisten ja ikääntyneiden osallisuuden vahvistamista kaupunkitasoisten suunnitelmien mukaisesti.

Säännöllisen osallisuus- ja vuorovaikutusmallin raportoinnin yhteydessä todetaan vieraskielisten ja ikääntyneiden osallistumista edistävät toimenpiteet yhtenäisellä raportointipohjalla. Lisäksi osallisuussuunnitelmien toimenpiteiden rinnalla toteutetaan lasten ja nuorten osallisuutta edistävää toimenpideohjelmia kaikilla toimialoilla.

Yhteinen raportointipohja osallistumista edistävästä toimenpiteistä on luotu: kyllä / ei

Moniäänisyyden vahvistaminen kaupunkiympäristön toimialalla

Toimialakohtaiset toimenpiteet

Toimenpiteiden seuranta ja aikataulu

Kokeilemme kansalaispaneelia sopivissa hankkeissa.

Kansalaispaneeli perehtyy, keskustelee ja päätyy suositukseen valitusta aiheesta. Kansalaispaneelit tarjoavat harkitun kansalaismielipiteen demokraattisen päätöksenteon tueksi tuottamalla ratkaisuehdotuksia tai priorisointeja päättäjille. Rakennamme kaupunkiympäristön toimialalle sopivan mallin ja kokeilemme kansalaispaneelin käyttöä kaupunkia koskevissa monimutkaisissa kysymyksissä.

Kansalaispaneelia on kokeiltu: kyllä/ei
Syksy 2023-kevät 2025

Edistämme lasten ja nuorten osallisuutta.

Lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen nähdään kuluvalle strategiakaudella aiempaa vahvemmin kaikkien toimialojen asiana. Lapset ja nuoret ovat avainasemassa kun suunnitellaan ja rakennetaan tulevaisuuden kaupunkia. Järjestämme apulaispormestarin ja toimialan johdon tapaamisia nuorten ja lasten kanssa kaksi kertaa vuodessa kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.

Lasten ja nuorten osallisuutta on edistetty: kyllä/ei
Johdon ja nuorten tapaamiset ovat toteutuneet: kyllä/ei
Syksy 2023-kevät 2025

Kehitämme yhteistyötä helsinkiläisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Järjestöt ovat aktiivisia osallistujia ja edistävät osaltaan kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia. Kehitämme rakenteita ja yhteistyötä järjestöyhteistyön kehittämiseen ja koordinaatioon. Edustamme toimialaa kaupunkitasoisissa ryhmissä: järjestöyhteistyön ja avustustoiminnan ohjausryhmä ja järjestöneuvottelukunta.

Järjestöyhteistyötä on kehitetty: kyllä/ei
Syksy 2023-kevät 2025

Panostamme elinkeinoelämän osallistumismahdollisuuksiin.

Helsinki haluaa olla yritysmyönteinen kaupunki. Huomioimme helsinkiläiset yrittäjät merkittävänä toimijoina ja kaupungin elinvoiman ylläpitäjinä. Edistämme toimialan ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja vahvistamme vuoropuhelua päätösten valmistelussa ja suunnittelun aikana.

Elinkeinoelämän osallistumismahdollisuuksia on edistetty: kyllä/ei
Syksy 2023-kevät 2025

Kirkastamme toimialan kielilinjauksia ja jatkamme saavutettavuuden edistämistä.

Helsinki on monikielinen paikka ja vieraskielisen väestön kasvaessa se on sitä yhä suuremmassa määrin myös tulevaisuudessa. Linjaamme kotimaisten kielten käytöstä viestinnässä. Edistämme selkeän kielen käyttöä toimialalla. Varmistamme, että hel.fi verkkosivujen asiakirjat, ohjeet ja julkaisut ovat saavutettavia. Osallistumme kaupunkiyhteiseen monikielisen viestinnän kehittämishankkeeseen.

Kotimaisten ja vieraiden kielten käytöstä on linjattu: kyllä/ei
Saavutettavuutta on edistetty: kyllä/ei
Syksy 2023-kevät 2025

Lue lisää osallisuudesta

- [Osallistu ja vaikuta hel.fi-verkkosivusto](#)
- [Osallisuuden periaatteet kaupungin hallintosäännössä \(pdf\)](#)
- [Päätös Helsingin kaupungin osallisuusmallin toimeenpanosta ja rahoituksesta](#)
- [Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin väliarviointiraportti 2019 \(pdf\)](#)
- [Strategiakauden 2017–2021 arviointi Helsingin kaupungin osallisuustyöstä \(pdf\)](#)
- [Helsingin kaupunkistrategia 2012-2025](#)
- Osallisuuden sivut Helsingin kaupungin intranetissä (pääsy vain kaupungin työntekijöillä)
- [Päätös lasten ja nuorten vaikuttamisjärjestelmästä ja osallisuuden edistämisestä](#)

Helsinki

